

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2013-2016 JA VOIMAVARAT VUODELLE 2013

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kotimaisten kielten keskus ovat sopineet Kotimaisten kielten keskuksen toiminnalle asetettavista laadullisista ja määrällisistä tavoitteista seuraavaa.

KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN TEHTÄVÄT

Kotimaisten kielten keskus (Kotus) on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka tehtävät ovat suomen ja ruotsin kielten huolto, neuvonta ja sanakirjatyö sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyöhön liittyvä tutkimus. Kotuksen tehtävänä on lisäksi koordinoita saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen huoltoa.

Kotus toteuttaa omalta osaltaan hallitusohjelmassa ja sen toimeenpanoasiakirjoissa sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2011-2016 Kotuksen toimialaan liittyviä linjauksia sekä eduskunnan ja valtioneuvoston Kotuksen toimialaan liittyviä tavoitteita. Kotuksen hallinnollinen asema selvitetään osana pääministerin johdolla laadittavaa kansalliskielistrategiaa vuoden 2013 alkuun mennessä.

YHTEISKUNNALLISET VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET

Kotuksen toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden asemasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä näin osaltaan luoda edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa.

Kotus edistää kielen asiantuntijana toimialaansa kuuluvien kielten hyvää ja selkeää käyttöä yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että suomi ja ruotsi tulevaisuudessakin ovat aktiivisessa käytössä yhteiskunnan kaikilla aloilla. Kotus tukee osaltaan muunkielisten Suomessa asuvien suomen ja ruotsin kielen käyttöä. Kotus tukee toiminnallaan saamen kielten, Suomen viittomakielten ja romanikielen aseman vahvistamista.

TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS - KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN TAVOITTEET SOPIMUSKAUDELLA

Suomen ja ruotsin kielen huolto ja neuvonta ja niihin liittyvä tutkimus

Kotus toimii suomen kielen huollon ja Suomessa käytettävän ruotsin kielen huollon keskeisenä asiantuntijana ja suositusten laatijana. Kotus vaikuttaa siihen, että kieliyhteisöillä on käytössään toimiva yleiskieli, julkisten tiedotusvälineiden ja viranomaisten kielenkäyttö on asiallista ja ymmärrettävää ja virallinen nimistö asianmukaista.

Kotus tuottaa ajantasaisia ja laadukkaita julkaisuja ja palveluja, jotka vastaavat kieliyhteisön ja työssään kieltä käyttävien tarpeisiin. Kotus kehittää kielen- ja nimistönhuollon verkkosivustoa keskeiseksi, helposti saavutettavaksi lähteeksi niin kielenkäytön avainryhmille kuin suurelle yleisölle. Kotus tekee kielen- ja nimistönhuollon tarpeista lähtevää tutkimusta ja seuraa sekä arvioi erityisesti hallinnon kielenkäyttöä.

Sanakirjatyö ja siihen liittyvä tutkimus

Kotus julkaisee laadukkaita nykykieltä kuvaavia sanakirjoja ja tuottaa kieli- ja kulttuuriperintöä sisältäviä sanakirjoja pääasiassa sähköisesti verkkosanakirjoina.

Kotus pitää ajantasaisena nykysuomen sanastoa kuvaavaa ja suosituksia antavaa Kielitoimiston sanakirjaa sekä laatii Suomen murteiden sanakirjaa, Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjaa, osin erillisrahoituksella Vanhan kirjasuomen sanakirjaa ja erillisrahoituksella maahanmuuttajakielten sanakirjoja, joista ensimmäisenä suomi - somali-sanakirjan. Kotus tekee voimavarojensa puitteissa sanakirjatyöhön liittyvää tutkimusta.

Kieliaineistot

Kotus ylläpitää ja kehittää sekä tarjoaa tiedeyhteisön ja kansalaisten käyttöön kansallisesti merkittävää tutkimusinfrastruktuuria, joka koostuu kielellisesti ja kulttuurisesti arvokkaista kielenaineskokoelmista. Kotus kehittää aineistopalvelujaan ja infrastruktuuriaan yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa ja tarjoaa aineistot mahdollisimman laajasti ja vapaasti käytettäväksi.

Saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakunnat

Kotuksen yhteydessä toimivat saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakunnat. Kotuksen nimittämä vastuuhenkilö toimii yhteistyössä lautakuntien asioissa Helsingin ja Oulun yliopistojen sekä Kuurojen Liiton kanssa saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen tehtävien siirryttyä niille vuonna 2012.

KEHITTÄMISHANKKEET

1) Sanakirjat verkkoon -hanke

Kotus julkaisee sähköisesti verkkosanakirjoina Suomen murteiden sanakirjan osat 1 - 10, Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan osat 1 - 4 sekä Vanhan kirjasuomen sanakirjan osat 1 - 3 vuoteen 2016 mennessä.

2) Maahanmuuttajasanakirjahanke

Kotus tukee Suomessa asuvien maahanmuuttajien suomen kielen oppimista sekä maahanmuuttajaryhmien kielten ja suomen kielen välistä käännös- ja tulkkauustyötä laatimalla kaksikielisiä sanakirjoja maahanmuuttajien tarpeisiin. Työ tehdään erillisrahoituksella. Yhteistyökumppanina on Opetushallitus. Vuoden 2013 määrärahalla edistetään suomi - somali-sanakirjan toimitustyötä.

3) Avoin data ja paikkatieto sähköisissä aineistoissa

Kotus painottaa sähköisten kieliaineistojen kehittämishankkeessa paikkatietojen hallintaa ja avoimia rajapintoja. Erityisesti murteiden, puhekielen ja nimistön aineistoissa paikkatiedon näkökulma on keskeinen.

4) Kielenhuollon verkkopalvelu

Kotus kehittää kielenhuollon verkkopalvelua kielenhuollon suositusten saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi. Kielenhuollon verkkopalvelu -hankkeessa suunnitellaan ja rakennetaan kaikille avoin kielenhuollon verkkopalvelu, joka on mahdollisimman kattava ja helposti käytettävä.

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Kotus järjestää toimintansa taloudellisesti ja tuottavasti.

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Kotus toteuttaa laadukkaasti ja tehokkaasti yhteiskunnallista asiantuntija- ja palvelutehtäväänsä sähköisiä toimintatapoja kehittäen ja hyödyntäen sekä palautejärjestelmäänsä parantaen.

Lainsäädännöstä johtuvien tehtäväsiirtojen myötä Kotus syventää yhteistyötään erityisesti yliopistojen ja Kuurojen Liiton kanssa.

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Kotus kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja työhyvinvointi.

MUUT ASIAT

Kotus toteuttaa osaltaan hallitusohjelman vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelmaa vuosille 2012-2015. Vuosina 2012-2015 Kotukselta vähennetään vähintään kolmea henkilötyövuotta vastaava määräraha, lisäksi kehyskaudella toteutetaan muita mahdollisia hallitusohjelman mukaisia säästöjä. Kotus kehittää rakenteitaan ja toimintatapojaan tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä ja varautuen sopeuttamaan toimintansa väheneviin resursseihin.

Kotus arvioi toimitilansa tapahtuneiden muutosten ja näköpiirissä olevan määräraha-kehityksen puitteissa.

Kotus edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa toiminnassaan.

VOIMAVARAT VUODELLE 2013

Momentti	2011 budjetoitu	2012 budjetoitu	TAE2013
29.40.03 Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot *	2 505 000	2 049 000	2 055 000
29.40.53.03 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen, Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan **	3 039 000	2 812 000	3 067 000
29.40.53.07 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen			
- Sanakirjat verkkoon -projekti (murre-sanakirjat)	52 000	30 000	
- Maahanmuuttajasanakirja -projekti (suomi-somali-sanakirja)	50 000	70 000	
Bruttomenot (29.40.03)	3 133 000	2 655 000	2 655 000
Bruttotulot	690 000	690 000	600 000
Nettomenot	2 443 000	1 965 000	2 055 000

* 2011: 2 443 000 + IILTAE 62 000,

* 2012: 1 965 000 + LTA 84 000 (+92 000 palkkausten tarkistukset, -8 000 ICT-säästö)

** 2011: 2 712 000 + tilijaottelun muutoksella 327 000

** 2013: 240 000 seuraaviin hankkeisiin: sanakirjat verkkoon (murre-sanakirjat ja vanhan kirjakielen sanakirja), maahanmuuttajasanakirja (suomi-somali), avoin data ja paikkatieto sähköisissä aineistoissa sekä kielenhuollon verkkopalvelu.

Mom. 29.40.03 määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1000 euroa) verrattuna TAE2012

Palkkausten tarkistukset	173
Uudelleenkohdentamisen tarkentuminen	5
Tuottavuustoimet	-45
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-6
Tekninen muutos	1
ICT-säästö (HO)	-38
Yhteensä	90

SEURANTA JA RAPORTOINTI

Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan sopimuskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kotuksen välillä käytävien neuvottelujen yhteydessä sekä ministeriön tilinpäätöskannanotossa. Kotus raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä vuosittain tilinpäätösasiakirjassa.

Kotus raportoi sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä.

ALLEKIRJOITTAJAT

Anita Lehikoinen
Ylijohtaja

Pirkko Nuolijärvi
Johtaja

Erja Heikkinen
Tiedepolitiikan vastualueen päällikön sijainen,
opetusneuvos

Ritva Paananen
Suunnittelupäällikkö

LIITE Tulosindikaattoreiden toteumatiedot ja tavoitteet

Tulosindikaattorien toteumatiedot 2010-2011 ja tavoitteet 2012-2013 sekä 2016

	Toteuma 2010	Toteuma 2011	Tavoite 2012	Tavoite 2013	Tavoite 2016
Kielenhuolto ja tutkimus					
- julkaisut (kpl)	537	556	360	300	300
- julkaisut (sivua)	6 589	4 861	5 000	4 000	5 000
- esitelmät ja asiantuntijatehtävät (kpl)**	552	480	400	400	400
- kielenkäytön opetus (tuntia)***	2 062	1 540	1 800	1 500	1 500
- kielineuvonta, vastauksia (kpl)****	9 442	9 163	9 000	8 500	8 500
Sanakirjat					
- sana-artikkeleita	-	-	110 000	60 000	60 000
Kieliaineistot					
- tietopalvelutehtävät, kpl	1 940	1 871	1 500	1 500	1 500
- sähköiset aineistot*****	39 713	40 061	43 000	44 000	-
Henkisten voimavarojen hallinta					
- henkilötövuodet	103,9*	87,3	88,8**	<88,8	<88,8
- sairauspoissaolopäivät/htv	6,8	4,3	<8	<8	<8

* Sisältää kaikki Kotuksen julkaisut vuoteen 2011 saakka, vuodesta 2012 alkaen sanakirjajulkaisut esitetään omana osa-alueenaan.

** Sisältää kaikki Kotuksen esitelmät ja asiantuntijatehtävät.

*** Sisältää kaikki opetustehtävät.

**** Sisältää vuoteen 2011 saakka suomen, ruotsin, saamen ja romanikielen neuvonnan vastaukset. Vuodesta 2012 alkaen sisältää vain suomen ja ruotsin kielen neuvonnan vastaukset.

***** Indikaattori kuvaa kumuloituvasti sähköisten aineistojen karttumista ja jalostusastetta.

103,9* Luvussa on mukana nuorisotyöttömyyden torjuntaan tarkoitetuilla lisätalousarvion määrärahalta palkatut digitoijat (yht. 8,5 htv).

88,8** Luvussa on otettu huomioon yliopistoihin siirretyt 11 henkilötövuotta.